

Голям воден бик
(*Botaurus stellaris*)

Окраската на тялото на големия воден бик е охренокафява с по-тъмни петна и черти. Коремът е по-светъл. Горната страна на главата и перата между очите и клюна са чернокафяви. Няма полов диморфизъм. Младите екземпляри имат по-светло оперение, изпъстрено с бели петна и черти.

Големия воден бик е прелетна птица. Долита през март и отлита през септември - октомври. Зимува в Средиземноморието. Отделни екземпляри остават у нас. Среца се в равнините. Обитава блата с бавно течаща или застояла вода, гъсто обрасли с блатна растителност и крайбрежни храсти, брегове и разливи на реки, езера и други водни площи.

Размножителния период започва през април. Тогава мъжкия издава звуци, наподобяващи мучене на бик. Гнездото си прави върху изсъхнала тръстика или шавар сред водата. Отвътре го застила с листа. Снася 5 - 6 зеленикавокафяви яйца, които женската мъти 21 - 23 дни. При изхранването на малките взема участие и мъжкият. След отглеждане на малките семейството се разпада.

Големия воден бик е нощна птица. През деня се крие в гъстата блатна растителност и излиза да търси храната си след залез слънце. Когато приближава неприятел, той застава неподвижно сред тръстиката, повдига високо тялото си нагоре и опъва дългата си шия. Тогава се слива с цвета на тръстиката и трудно се забелязва.

Големия воден бик търси храната си във водата. Храни се с [риба](#) , [жаби](#) , попови лъжички, охлюви, ракообразни. Понякога използва за храна мишки, особено малки на водни плъхове, които лови по бреговете. Напада и малки недобре летящи блатни птици.

Малък воден бик

(*Ixobrychus minutus*)

Темето, тилът, гърбът, крилата и опашката на мъжкия малък воден бик са черни със зеленикав оттенък. Челото и надочната ивица са бели. Двете страни на главата, шията, гърдите и плещите са охреноръждиви. По гърдите има тъмни надлъжни резки. Коремът и подопашката са белезникави. Темето и тилът на женската са черни, а остналите части от горната страна на тялото - тъмнокафяви с жълтеникави крайща на перата. От предната страна на шията има неясни надлъжни резки. Горната страна на главата при младите екземпляри е тъмнокафява, а гърбът - кафяв изпъстрен с

белезникави точки. Долната страна на тялото има белезникав цвят с надлъжни тъмнокафяви петна.

Малкият воден бик е прелетна птица. Долита през март - април и отлита през септември - октомври. Зимува в Средиземноморието. Обитава блата, обрасли с камъш и трастика, речни брегове с храсти и дървета, разливи на реки и други водни басейни.

Образуването на брачните двойки се предшества от борба между мъжките. Гнезди на земята по бреговете, между купчина суха тръстика във водата или ниско оп храсти или дървета. Женската строи гнездото сама. За строителен материал използва стебла на блатни растения и малки коренчета. Отвътре го застила със суха трева. Снася 5 - 7 бели яйца, които мъти 3 седмици. Малките започват да правят разходки около гнездото още на 10-ия ден, но едва след 25 дневна възраст започват да летят и да напускат гнездото.

Малкият воден бик е нощна птица. Храната си търси след залез слънце. Лови малки [рибни](#)

, [жаби](#)

, пиявици, водни насекоми, миди, охлюви и червеи. Рядко напада гнездата на дребни блатни птици и унищожава яйцата и малките им.

Тръстиков блатар

(Circus aeruginosus)

Горната страна на главата и вратът на мъжкия имат охрен цвят с по-тъмни надлъжни резки. Гърбът е тъмнокафяв със светли краища на перата и с надлъжни петна. Опашката е пепелява до сребристосива. Гърлото е белезникаво, гърдите - ръждиви с надлъжни резки, а коремът и слабините - кестенявокафяви. Горната страна на главата при женската е кафява. Гърбът, кръстът и опашката са тъмнокафяви или червенокафяви. Гърлото е белезникаво, а останалата част от долната страна на тялото - шоколадовокафява. Младите екземпляри имат шоколадовокафяво оперение, само темето и гърлото са светлоохрени.

Тръстиковият блатар е прелетна птица. Долита през март и отлита през септември - октомври. Много рядко еденични екземпляри остават да зимуват у нас. Среща се в равнините и рядко в ниските части на палнините. Обитава блата, обрасли с растителност, езера, язовири, крайбрежия на реки и морета.

Гнезди в места, обрасли гъсто с тръстика и папур, а понякога и по ниски храсти крах бреговете. Гнездото си прави от изсъхнала тръстика, шавар, трева и клончета. Снася 3 - 6 бели яйца, изпъстрени с кафявожълти петна. Женската мъти яйцата един месец, а през това време мъжкия я храни. Малките напускат гнездото, преди да започнат да летят добре и дълго време се крият в тръстиката. Едва на един месец те започват да

летят.

Тръстиковият блатар се храни с блатни и водни птици, техните яйца и малки. Когато няма достатъчно храна, лови водни плъхове, мишки, [жаби](#) , [гущери](#) и едри насекоми. Храната си търси сутрин рано и привечер късно, а през горещите обедни часове почива, скрит в тръстиката.

Бухал

(*Bubo bubo*)

Бухалът е най-едрата наша [сова](#) . Горната страна на тялото на мъжкия е кафява с различни по форма петна и шарки. Гърлото е белезникаво, а долната страна - охрена със светлокафяви или черни надлъжни петна. Женската има малко по-тъмно оперение.

Бухалът е постоянна птица. Среща се в планините до 1700 м надморска височина и равнините. Обитава предимно скалисти терени, а понякога - гори и тръстикови блата.

Брачният период започва през февруари. Тогава мъжките токуват. Техният силен глас се чува най-често при тихи полнолунни нощи. Бухалът прави гнездото си по скални пукнатини и надвеси, на земята или в хралупи на дървета. Понякога използва стари гнезда на по-големи птици: орли, чапли, щъркели и др. В края на март и началото на април снася 2 - 4 бели яйца с гравава повърхност. Малките се излюпват след 35 дни. Те нарастват бавно и едва след 100 дни започват да летят добре.

Бухалът се храни с разнообразна храна, която зависи от мястото на обитание. Най-често лови дребни и средно по големина гризачи и птици, особено [врани](#) и чавки, а по-рядко насекоми и

[земноводни](#)

. Понякога напада и едри птици, като

[керкенеци](#)

,

[соколи](#)

,

[мишелови](#)

, гипетски лешояд и разни видове

[сови](#)

. Той поглъща храната си на големи късове и несмлени части повръща след няколко часа във вид на т. нар. погадки. Тези погадки се намират по местата, където птицата почива. Те достигат дължина до 15 см и ширина - 3 - 4 см. В Европа и у нас бухалът е рядък и изчезващ вид.

Черен бързолет

(Apus apus)

Черният бързолет е малко по-едър от [селска лястовица](#) . Оперението му е сивокафяво до тъмнокафяво с метален блясък. Гърлото е белезникаво, а опашката - вилообразна. Няма полов диморфизъм. Младите екземпляри имат по-светло, почти кафеникаво оперение.

Черният бързолет е прелетна птица. Долита в края на април и началото на май и отлита през август и септември. Зимува в Южна Африка и о-в Мадагаскар. Обитава скалисти местности, проломи, карстови терени, каменни кариери, стръмни лъсови брагове и населени места (кули, камбанарии).

Образува постоянни гнездови двойки. Гнезди в дупки и цепнатини на скали, по покривите на високи сгради и под мостове. Много често образува гнездови колонии, понякога заедно с други птици - алпийския бързолет, бреговата лястовица. Гнездото си строи от сламки, косъмчета, перца, лестнца и други строителни материали, които се носят от вятъра във въздуха и той ги лови при полет. Строителните материали лепи със секрет, отделен от слюнните жлези. Отначало гнездото представлява малка купчинка, която непрекъснато нараства.

Гнезди няколко години последователно в едно и също гнездо, като го ремонтира и надстроява. В началото на юни снася 2 - 3 бели яйца. Женската мъти около 18 дни, а през това време мъжкият я храни. Малките остават в гнездото 40 дни. За тях се грижат и женската, и мъжкият. Те ловят летящи насекоми, които често слепват със секрет от слюнните жлези и ги поднасят на малките във вид на големи "хапки". Отглежда едно поколение годишно.

Черният бързолет се храни изключително с насекоми, които лови при полет. В широко отворената му уста най-често попадат комари, папатаци, мухи, летящи листни въшки и други насекоми.

Лятно бърне (чакръкчийка)

(Anas querquedula)

През размножителния период темето на мъжкото лятно бърне е тъмнокафяво, а бузите и шията са кафявокестеняви с дербни светли петна. Над окото има широка бяла ивица. Гърбът, плещите и подопашната част имат сивокафяви пера с по-светли краища. Крилното огледало (петно) е сивозелено, оградено с бяла рамка. Гърлото е черно, а гърдите - жълтеникавокафяви със сиви дъговидни ивици и тъмни петна и шарки. Коремът е бял или жълтеникав с вълнообразни ивици. Женската отгоре е тъмнокафява. Над окото има белезникава вежда. Крилното огледало (петно) е

сивокафяво със зеленикав оттенък, но без метален блясък. Долната страна на тялото е белезникава. През зимните месеци мъжките приличат по оперение на женската, но запазват металния блясък на крилното огледало.

Лятното бърне е прелетна птица. Долита през февруари и март и отлита през септември - октомври. Зимува в Средиземноморието. През зимата се срещат отделни ята, долетели от северните страни на Европа. Обитава Черноморското крайбрежие и областите с водна растителност, блата, реки и язовири във вътрешността на страната.

Гнездовите двойки се образуват по време на прелет. Гнездото си прави непосредствено до водата под крайбрежни храсти или във висока растителност. Женската изравя малка ямка, в която постила суха трева и пухови перца. През май снася 6 - 12 кремави яйца, които мъти 21 - 22 дни. Малките напускат гнездото още в деня на излюпването.

Лятното бърне се храни с мекотели, ракообразни, водни насекоми, нежни леторасли, водорасли, семена, коренчета, сочни луковици и др.

Горски бекас

(Scolopax rusticola)

Горският бекас е голям колкото [гургулица](#) . Челото му е белезникаво, а темето и тилът-по-тъмни с няколко напречни ивици. Горната страна на тялото му е ръждивокафява с черни и сиви петна и шарки. Отдолу тялото е белезникаво с кафяви напречни ивици. Няма полов диморфизъм.

У нас бекастът се среща предимно по време на прелет през март-април и октомври-ноември, а през размножителния период се срещат единични екземпляри. Зимува в Средиземноморието. Населява предпланински и планински райони. Обитава стари, гъсти и влажни широколистни и иглолистни гори, крайбрежия на реки, блата, мочурища и сечища с мека и влажна почва. Живее единично. През деня лежи сред изгнилите листа и трудно се забелязва. Излита само когато е изплашен. Активен е нощем.

Размножителният период започва в началото на пролетта. Тогава мъжкият токува. Той лети бързо по горските просеки или ниско над короните на дърветата и издава тихи звуци. Обикновено един мъжки се движи с няколко женски (полигамен вид). През май женската строи гнездото на земята сред растителността или под кичест храст. То представлява малка трапчинка, застлана с листа и трева. Снася 4-5 светлокафяви яйца с различни петна и шарки. Мътенето продължава 22-24 дни. Малките се излюпват добре развити. При опасност женската ги пренася на друго безопасно място.

Бекастът се храни с дъждовни червеи, с ларви на насекоми, които измъква от меката влажна почва с дългата си човка. Върхът на човката му е остър и богат на осезателни клетки. С нея си служи като пинцета. Рядко поглъща бръмбари, паяци, коренчета и

листа.